

SISÄILMARYHMÄN KOKOUS 4 / 2011

Aika 13.10. 2011 klo 10.00 - 12.45

Paikka Rovaniemi, Lapin yliopisto, Yliopistonkatu 8, Fellin kabinetti

Läsnä	Jukka Mäkelä, vararehtori	LaY
	Eija Ruokamo, kiinteistö- ja hankintapäällikkö	LaY
	Mirja Väyrynen, henkilöstöjohtaja	LaY
	Jarmo Kiuru, työsuojeluvaltuutettu	LaY
	Olli Tiuraniemi, viestintäpäällikkö	LaY
	Hanne Alajoutsijärvi,	LaY
	Jarmo Perkiö, joht. kiinteistönpidon asiantuntija	SYK
	Taavi Viitala, projektipäällikkö	SYK / ISS Proko Oy
	Tommi Vehviläinen, yksikönpäällikkö	ISS Proko Oy
	Tuomo Lapinlampi, työhygieenikko	Työterveyslaitos, TTL
	Vesa Turkia, työterveyslääkäri	Terveystalo
	Irmeli Halla-Rannanlahti, työterveyshoitaja	Terveystalo
	Liisa Ansala, pääsihteeri	LYY
	Arja Miihkinen, rakennusterveysasiantuntija	ISS Proko Oy
	Jari Latvala, apulaisylilääkäri	Työterveyslaitos, TTL

Poissa

Kaisa Kangas, hallintopäällikkö	LaY, TTK
Esko Suorsa, työsuojelupäällikkö	LaY
Virpi Hyvönen, terveyspalveluyksikön johtaja	YTHS
Ari Keskinarkaus, kiinteistönhoitaja	ISS Palvelut Oy

1 Kokouksen avaus

Taavi Viitala avasi kokouksen klo 10.05.

2 Puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajana toimi Taavi Viitala ja sihteerinä Arja Miihkinen.

3 Läsnäolijat

Todettiin kokouksen läsnäolijat ja suoritettiin lyhyt esittely.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Edellisen kokouksen, kokous 3/15.6.2011, pöytäkirja jaettiin osanottajille tutustuttavaksi. Kommentteja pöytäkirjaan ei ilmennyt kokouksen 4 aikana eli pöytäkirja todettiin hyväksytyksi.

5 Tilannekatsaus

Harjoittelukoulu: tekstiilityön luokan lattiapinnoite on poistettu, betonilaatta puhdistettu, pinta kapseloitu ja asennettu keraaminen laatta. Käyttäjä on tyytyväinen.

Rotko B-osa; korjaustyöt käynnissä, valmistuu lokakuun 2011 loppuun mennessä, tulevat väistötiloiksi. Korjausten aikana löydetty maalausluokan ikkunaseinän alaosien mikrobivauriot, jotka on nyt korjattu.

E -siipi: Ilmanvaihtojärjestelmän mittaus ja säätötyöt on tehty, parvekeulkoseinä on korjattu, myös puuosia uusittu. Huoneissa 264-267 lattiapinnoitteet poistettu, betonilaatta hiottu ja pinta kapseloitu. Keraamiset laatat asennetaan laattojen saavuttua, valmista marraskuussa. Lattiakorjausten syy lattiapinnoitekerroksista emittoituvat kaasumaiset yhdisteet (VOC). Korjausmiesten kertoman mukaan liima-aines oli könteissä ja pinnoite oli irti alustastaan, kertoi Tiuraniemi.

Eija Ruokamo kertoi, että sisäilmavalituksia on tullut E-siiven 1. kerroksesta, mitä ei aiemmin ole ilmennyt.

A-siipi: Entisten atk-tilojen antistaattinen lattiamattopinnoite on poistettu, uusi pinnoite keraaminen laatta. Henkilökunta on tyytyväinen, useita oireita poistunut. Lattia tuntuu kylmältä,

D-siipi: Siivessä ei ole tehty tutkimuksia. Tutkimussuunnitelmasta on keskusteltu, mutta sitä ei ole vielä esitelty. Puheenjohtaja luovutti puheenvuoron Perkiölle, joka kertoi, että SYK:n tietomäärä sisäilmasioissa on kasvanut. Nyt on aika tarkastella, mitä on opittu. Tästä johtuu, että raporttien ja tutkimussuunnitelmien esitystavoissa ja sisällöissä tapahtuu muutoksia ja pyritään yhtenäiseen käytäntöön. Lapin yliopistossa tehtävät tutkimukset tullaan tekemään uuden toimintamallin mukaisesti. Tämä ottaa aikaa, mutta kaikki tarvittavat tutkimukset ja muut toimenpiteet tehdään, mitään ei jätetä tekemättä.

F-siipi: Edellisen kokouksen jälkeen uutena asiana on vertailevan tutkimuksen valmistuminen. Perkiön kertoman mukaan SYK halusi vahvistaa tiettyjä asioita. Tutkimuksen teki Vahanan käyttäen VTT:n laboratoriot. Eri laboratorion käyttäminen oli vertailevan tutkimuksen eräänä kriteerinä. Tutkimuksen tulos on samansuuntainen kuin aiempien tutkimusten. Vahasen tutkimuksen mukaan 3. ja 4. kerros olivat eniten vaurioituneita. Lievemmin vaurioituneita olivat 1. ja 2. kerros, mutta myös siellä esiintyi vaurioita. Raportti vahvisti aiemmat suunnitelmat. Korjaussuunnittelu on käynnissä. Korjaussuunnittelua ohjaa Timo Turunen Ramboll Oy:stä kuten myös purkusuunnittelua.

Tuomo Lapinlampi ja Tommi Vehviläinen ovat mukana, koska halutaan varmistaa kaikki asiat, joihin korjauksissa tulee puuttua. Selvitetään käytetyt rakenteet ja niiden toiminta. Yritetään välttää tilanne, että jää korjaamattomia alueita tai seikkoja.

Ilmanvaihdon selvitystyö on käynnissä. Asiaa hoitavat SYK:n Timo Mälkönen ja kiinteistöhoitaja Ari Keskinarkaus.

Yliopisto tulee käyttämään F-siiven tutkimusosiona homekoiraa pakkasten alettua. Väistötila-asiat ovat täsmentyneet, muutto on marraskuun lopussa 2011. Väistötiloista on tehty sopimukset, osa on vielä löytymättä. Muuttofirma-asia on kunnossa.

6 Käyttäjien puheenvuoro

- Lapin yliopisto

Jukka Mäkelä kertoi, että yliopiston mielestä muiden kuin F-siiven kansa on edetty hyvin. Oireisiin on reagoitu ja pienet asiat on hoidettu hyvin. F-siiven osalla on pelko, mitä tilanne merkitsee toiminnallisesti ja taloudellisesti. Budjetti ei jää miinukselle. Toiminnallisesti tilanne on hyvä, väistötilat on löydetty. Kesken lukukauden ei voi palata takaisin. SYK on lähtenyt kantamaan vastuunsa. Hyvä asia, että tutkitaan perinpohjaisesti ja saadaan hyvä lopputulos. Yliopisto on tyytyväinen, opiskelijat ovat huolissaan. Osa henkilökunnasta näkee tilanteen uutena mahdollisuutena, koska tiedekunnan organisointi on muuttunut ja tilojen uudelleen järjestely olisi nyt mahdollista.

Eija Ruokamon mukaan osa henkilöstöstä suhtautuu asiaan myönteisesti, osa kyllä kielteisesti. Taiteiden tiedekunta joudutaan rakentamaan uudelleen väistötiloihin. Takaisin ei muuteta ennen kuin kaikki on kunnossa, mikä tarkoittaa huolellista loppusiivousta ja seurantamittauksia. Kyseessä on suuri ponnistus, kun Pöykkiöön sijoitetaan 650 opiskelijaa, Rotkoon 250 opiskelijaa ja lisäksi henkilöstö. Musiikkiopetuksen väistötila puuttuu.

Työsuojeluvaltuutettu Kiurun mukaan tiedotus on purrut, eikä henkilöstöltä ole tullut palautetta eli asioiden tulkitaan olevan hyvin. Myös ilmanpuhdistinasioiden tiimoilta tilanne on rauhoittunut. Sandboxin edustaja on huoltanut kaikki laitteet elokuussa ja ohjeistusta on annettu laitteiden käyttäjille. Ilmanpuhdistimet on toimitettu kaikille, joilla on ollut esittää työterveyshuollon perustelut asiasta ja joihinkin luokkiin.

Mirja Väyrynen toi esille Arktikum-kokemuksen, jonka perusteella hän nosti esille kokonaisvaltaisen korjauksen. Henkilökunta oireilee ja tilanteet ovat raskaita prosesseja.

Kiuru toi esille luottamuksen saavuttamisen tärkeyden.

Työterveyslaitoksen Lapinlampi kertoi Työterveyslaitoksen ajavan vastaavanlaisissa tilanteissa henkilöstön osallistuvaa otetta.

Perkiön mukaan kyseessä on iso ponnistus, kenelläkään ei ole päämäärää hoityaa asiaa kevyesti. Taustatyötä on tehty valtavasti ja koko ajan mietitään, mitä vielä kannattaa selvittää. Päämääränä on yksi korjaus. Kaikki tieto on saatava käyttöön. Sovittiin Haltonin tutkimuksen vuodelta 2009 liittämistä liitteeksi tähän muistioon. Tässä vaiheessa ei kannata miettiä paljonko korjaus maksaa, se selviää korjaussuunnittelun valmistuttua. Mäkelä toi esille tyytyväisyytensä siihen, että kiinteistöt eivät ole yliopiston taseessa.

Tiuraniemi kertoi osallistuvan korjauksen olevan käytössä E-siivessä tiloissa 264-267. Tiloihin muuttaa viestintä. Perkiö kertoi vastaavaa toteutetun Kuopiossa, jossa henkilöstöä on kuultu ansiokkaasti. Samaa menetelmää voi soveltaa Rovaniemellä.

- Opiskelijoiden edustajan puheenvuoro

Opiskelijoiden terveisiä esitti Liisa Ansala. Opiskelijoiden huolena ovat etupäässä käytännön asiat (tilanne jännittää, onko F-siivessä turvallista, bussivuorot väistötiloista, ruokailumahdollisuus, asunto, jos kuljetaan pyörällä) ja viestintä, joka tulisi kohdentua opiskelijoille ja sisältää tietoa, mitä on tutkimuksissa ilmennyt ja mitä korjauksia tehdään. Opiskelijat ovat kiitollisia siitä, että on lähdetty tohinalla toimintaan.

Perkiö kertoi, että SYK:ssä on meneillään sisäilmakehitysprojekti, minkä työn tuloksena valmistuu koulutuspaketteja. Viestintä on tunnistettu puute. Hyvin suunniteltu ja toteutettu viestintä auttaa epä tietoisuuteen ja ahdistukseen. Kun asia etenee, niin SYK lähestyy asiassa yliopistoa.

Liisa Ansala tiedusteli, voisiko asiasta mennä kertomaan ainejärjestöille. Mäkelä kertoi viimeisimmän tiedotteen lähteneen 15.7, mikä ei ollut mennyt opiskelijoille. Haasteen asettavat kesä ja lomat. Seuraavan tiedotteen voi ohjata Marjo Majavan kautta.

- Työntekijöiden Työterveyshuolto, Terveystalo

Tiedote musiikkitilojen korvaavista tiloista olisi paikallaan ja atk-yksikön työntekijät ovat epätietoisia tilanteesta. Ruokamo kertoi, että musiikkitilojen muuttoasia on tullut esille vasta äskettäin.

Turkian mukaan työterveyshuolto toimii lähinnä tarkkailijan roolissa. Ongelmat ovat tiedossa, asiassa ei tarvita tth:n panosta. Oirevalituksia tulee D-, E- ja F-siivistä, muualta vähemmän. Tässä vaiheessa F-siiven osalta on parempi, jos työntekijöiden kanssa keskustellaan suoraan, tth:n rooli ei ole enää tässä vaiheessa tutkimuksia niin merkittävä.

Tuomo Lapinlampi toi esille työterveyshuollon roolin suuruuden sisäilmaryhmän toimijana. Työterveyshuolto voi antaa ryhmälle kokonaisvaltaisen käsityksen työntekijöiden oireilusta. Yliopiston henkilöstön oireilu on tiedossa tth:ssa, koska Väyrysen mukaan sairauslomastatuksia ei ole tullut muualta. Työterveyshuolto tekeekin yhteistyötä henkilöstöpäällikön kanssa.

Tsv Kiurun mukaan F-siiven henkilöstöä on mietityttänyt, onko epäpuhtauksista pysyvää haittaa. Tth on satsannut asiaan ja tuonut selkeästi esille, ettei pysyvää haittaa ole.

Työterveyshuollon Turkia toi esille työterveyshuollon tarpeen olla tietoisia tutkimuksista ja niiden tuloksista.

Mäkelä kertoi paineita atk-yksikölle aiheuttavan muiden syiden lisäksi mm. palvelukeskuksen rakentamisen.

- Opiskelijoiden työterveyshuolto, YTHS

Opiskelijoiden työterveyshuollon edustaja Virpi Hyvönen ei osallistunut kokoukseen.

7 F -siiven sisäilmastokyselyn lausunto

Työterveyslaitoksen apulaisylilääkäri Jari Latvala kertoi seikoista, mistä yleensä on kysymys sisäilmasioissa. A. sisäympäristötekijät ovat kunnossa, B. tilojen käyttäjät ovat sisäympäristöön tyytyväisiä, eivätkä koe tiloihin liittyviä terveyshaittoja ja C. työpaikalla on hyvät toimintatavat rakennuksen ylläpidossa, huollossa ja sisäympäristöongelmien selvittämisessä. Tilojen käytettävyyden tärkein mittari on käyttäjien tyytyväisyys. Työpaikan keinoina on haastava moniammatillinen yhteistyöpanostus, mikä on pitkäjänteistä työskentelyä. Työntekijöiden tyytyväisyyden mittareina työterveyshuollon konsultointi ilmaisee vain jäävuoren huipun. Mikäli tyytymättömyyttä esiintyy, tulee saada tilanteesta kokonaiskuva, sillä häiriötekijät alkavat ennen pitkää kuormittaa käyttäjiä.

TTL:n sisäilmastokyselyn verrokkiaineisto on saatu yli 10.000 vastaajalta, johon F-siiven vastauksia verrataan.

F-siiven kysely toteutettiin kesäkuussa 2011, jolloin on paljon siitepölyä, mikä vaikuttaa tulokseen. Siitepölyn määrä lisää allergista nuhaa. Vastaajista joka kolmas oli allergikko. Verrokkiaineisto on valmistunut talvisaikaan. Vaikka kesällä oltiin lomalla, niin kysely onnistui hyvin vastausprosentin oltua yli 90.

Kyselyn ympäristöhaitat -osion vastaukset ovat keskimääräistä suomalaista ympäristöä. Vastauksissa korostui meluhaitta 2. ja 3. kerroksessa. 4. kerroksessa haittoja oli vähemmän, vaikka siellä oli paljon astmaa. Mikäli vastaukset koetaan liian ”siisteiksi”, niin selityksenä siihen voi olla, että pahimmin oireilleet ovat jo väistössä ja atk-yksikkö pahimmin oireilleena yksikkönä oli poistunut F-siivestä. Eräänä selityksenä voi olla myös, että 4. kerroksen työntekijät eivät ole niin sidottuja työhuoneisiin, mikä ilmenee 3. kerroksessa. Lisäksi voi miettiä, onko matala huonelämpötila syy, sillä jäähdytys on etelä- ja länsisivuilla. Mitä on melu? Se on ääntä, joka häiritsee. Ravintolan melu ei kuulu kerrokseen, mutta käytävien ääni kuuluu huoneisiin, sillä ovena on lasiliukuovi ja lasi on vain laminoitu.

Kyselyn mukaan työympäristöhaittoja esiintyi 2 ja 3 kerros.

Oireita esiintyi paljon. Ylähengitystieoireita esiintyi 30-40%, kun normaalitaso on 20. Lisäksi esiintyi väsymystä, keskittymisvaikeuksia ja päänsärkyä. Melun lisäksi voitaisiin nostaa esille riittämätön ilmanvaihto. Vastanneet oireilivat myös muualla kuin rakennuksessa.

Joka tapauksessa F-siivessä on sisäilmaongelma.

Epätietoisuutta tulkinnassa aiheuttaa se, että 4. kerroksessa on runsaasti astmaatikkoja ja hengityksen vinkumista, mutta oireita esiintyy enemmän kuin 2. ja 3. kerroksessa.

Vastauksissa ei ilmennyt viitteitä homeen eikä muistakaan hajuista.

Lausunto ei anna vastausta, mistä hakea syytä sisäilmaongelmaan. Silmänärsytys oireisiin voi etsiä syytä mineraalikuuduista, mikä on melko tavallinen syy. Työhuoneissa ei ole mineraalikuuita, mutta joissakin muissa tiloissa sitä esiintyy laipion kipsilevyn yläpuolella. Työ F-siivessä on psykososiaalisesti kuormittavaa, stressiä raportoitiin sekä vertaisavun puutetta. Epäselvyydet kuormittavat. Kohde on tavalista haastavampi viestinnän suhteen.

Yliopiston Mäkelän mukaan tulokset vaikuttavat liian hyviltä todellisuuteen nähden. Sairaimmat ovat jo poissa, ilmanvaihto toimii 24/7, ilmanpuhdistimet ovat käytössä ja lääkitys kunnossa.

Latvala tiedusteli, onko oikeita asioita mitattu? Käyttäjät eivät vastauksillaan kyenneet auttamaan tutkimusten suuntaamisessa.

Työterveyslaitoksen Lapinlampi toi esille korjausten jälkeisen paluumuuton. Tavoite ei ole 0% oireilevia, vaan jonkinasteinen oireilu tulee hyväksyä, kunhan työt sujuvat kohtuudella (Latvala).

Mirja Väyrynen toi esille huolensa kuinka monta yritystä eri sijoituspaikoista voi henkilön kohdalla olla. Latvalan mukaan 70%:ssa julkisia rakennuksia esiintyy kosteusvaurioita. Mikäli rakennus aiheuttaa sairastumisen vaaraa, on se korjattava.

Haihtuvista orgaanisista yhdisteistä (VOC -päästöt)

Kosteusvaurio lisää tutkimusten mukaan astmaan sairastumisen vaaraa kaksinkertaiseksi. VOC -päästöissä indikaattoriyhdisteenä lattiapinnoitekerrosten kemiallisen hajoamisen ollessa kyseessä toimii 2-etyyli-1-heksanoli. Yhdiste on mitattavissa ja on vain indikaattori. Oireita aiheuttavasta yhdisteestä ei ole tietoa. Kiviaineinen pinnoite voisi olla ajateltavissa oleva uusi pinnoite. VOC -päästöt eivät nykytietämyksen mukaan lisää astmariskiä. Mikäli mitään ei tehdä, ongelma ei poistu.

Uusissa pinnoitteissa on uusittu pehmitin, joka tuottaa hajoamisprosessissa C9-alkoholeja ja nonanaalia. Asiaan voi perehtyä tarkemmin osoitteessa

http://www.ttl.fi/fi/tyoymparisto/sisailma_ja_sisaymparisto/terveydelliset_tekijat/sisailman_2eh/sivut/default.aspx

Tuomo Lapinlampi kertoi eri korjausvaihtoehdoista, kun on kyseessä lattiapinnoitehaitta.

8 Muut asiat

Ei ollut.

9 Seuraava kokous

Sovitaan myöhemmin.

10 Kokouksen päättäminen

Taavi Viitala päätti kokouksen klo 12.45.

Taavi Viitala
puheenjohtaja

Arja Miihkinen
sihteeri

JAKELU

Jukka.Mäkelä@ulapland.fi
Mirja.Vayrynen@ulapland.fi
Eija.Ruokamo@ulapland.fi
Esko.Suorsa@ulapland.fi
Jarmo.Kiuru@ulapland.fi
Kaisa.Kangas@ulapland.fi
olli.tiuraniemi@ulapland.fi
Hanne.Alajoutsijarvi@ulapland.fi
Jarmo.Perkiö@sykoy.fi
Mervi.Huhtelin-Lahti@sykoy.fi
Irmeli.Halla-Rannanlahti@terveystalo.com
Vesa.Turkia@terveystalo.com
Virpi.Hyvonen@yths.fi
Taavi.Viitala@iss.fi
Arja.Miihkinen@iss.fi
Liisa.Ansala@lyy.fi
tommi.vehvilainen@iss.fi
tuomo.lapinlampi@ttl.fi
jari.latvala@ttl.fi
ari.keskinarkaus@iss.fi